

Wymagania edukacyjne z historii w klasach IV,V,VII, VIII i z historii

i społeczeństwa w klasie VI

Kryteria oceniania osiągnięć uczniów

- **Ocena dopuszczająca:** uczeń powinien wykazać się znajomością elementarnej wiedzy, wyjaśnić z pomocą nauczyciela znaczenie podstawowych terminów historycznych, dokonywać opisów przeszłości i porównywać ją z teraźniejszością na podstawie materiałów ilustracyjnych.
- **Ocena dostateczna:** uczeń powinien posiadać podstawową wiedzę faktograficzną, czytać teksty ze zrozumieniem, dostrzegać związki teraźniejszości z przeszłością, opanować najprostsze umiejętności przedmiotowe, takie jak: dokonywanie oceny zdarzenia, opis, porównanie, określenie, w którym wieku doszło do danego zdarzenia, porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej, odczytywanie daty wydarzenia z osi czasu.
- **Ocena dobra:** uczeń powinien opanować wiedzę faktograficzną na poziomie ponadpodstawowym, wykazywać się aktywnością na lekcjach, wyrażać własną opinię, dostrzegać ciągłość rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego, łączyć wiedzę uzyskaną z różnych źródeł, samodzielnie poszukiwać informacji o swoim regionie i rodzinnej miejscowości, umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.
- **Ocena bardzo dobra:** uczeń musi wykazać się nie tylko dużą wiedzą, lecz także rozumieniem procesów historycznych; powinien również samodzielnie wyciągnąć wnioski, ujmować treści historyczne w związki przyczynowo – skutkowe, krytycznie odnosić się do wydarzeń z przeszłości i porównywać epoki i okresy.
- **Ocena celująca:** uczeń wykazuje się rozległą wiedzą historyczną, świadcząca o uzdolnieniach humanistycznych, ponadto wykazuje szczególnie zainteresowania przedmiotem. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych (np. w olimpiadach historycznych), bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą, np. pomagając słabszym koleżankom i kolegom w nauce.

KLASA IV

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Podaje przykłady różnego rodzaju źródeł historycznych
- Podaje przykłady różnego rodzaju pamiątek historycznych i wyjaśnia dlaczego są one ważne
- Wskazuje tradycje rodzinne i opowiada o nich
- Sporządza drzewo genealogiczne najbliższych członków rodziny
- Wyjaśnia, czym jest patriotyzm i w jaki sposób należy go wyrażać
- Wskazuje lokalne zabytki i inne zabytki związane z dziejami regionu, np. pomniki
- Opisuje polskie symbole
- Wymienia najważniejsze święta państwowe i narodowe
- Zmienia cyfry arabskie na rzymskie
- Przedstawia legendy o początkach państwa polskiego
- Przedstawia najważniejsze dokonania Mieszka I
- Przedstawia, kim był św. Wojciech i jaki był cel jego misji
- wyjaśnia powiedzenie, że *Kazimierz zastał Polskę drewnianą, zostawił murowaną*
- opisuje wygląd średniowiecznego zamku
- przedstawia obyczajowość rycerską
- charakteryzuje uzbrojenie rycerza
- przedstawia dokonania Mikołaja Kopernika
- charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki
- wyjaśnia znaczenie Konstytucji 3 maja
- zna dokonania Jana Henryka Dąbrowskiego
- zna tekst Mazurka Dąbrowskiego i jego autora
- przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej – Curie
- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”

- charakteryzuje sytuacje społeczeństwa polskiego pod okupacją niemiecką
- na przykładzie akcji pod Arsenalem wyjaśnia, na czym polegała działalność Szarych Szeregów
- przedstawia zasługi Zośki, Alka i Rudego
- podaje przykłady różnych sposobów walki z okupantami
- opisuje politykę nazistów wobec ludności żydowskiej

Ocena dostateczna

Uczeń: powyższe i

- charakteryzuje nauki badające przeszłość
- porównuje sposób zdobywania wiedzy przez historyka i archeologa
- wyjaśnia, czym jest naród
- dostrzega związki przeszłości z współczesnością
- chronologicznie układa epoki historyczne oraz wskazuje ich daty graniczne
- porządkuje chronologicznie różne daty
- oblicza upływ czasu między różnymi wydarzeniami, w tym na przełomie obu er
- odczytuje informacje z osi czasu
- rozróżnia mapę od planu
- wyjaśnia znaczenie chrztu Polski
- przedstawia najważniejsze dokonania Bolesława Chrobrego
- opisuje przebieg i wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego
- wyjaśnia, dlaczego potomni nazywali Kazimierza Wielkim
- opisuje bitwę pod Grunwaldem
- wyjaśnia, dlaczego Zawisza Czarny stał się wzorem do naśladowania dla polskich rycerzy
- wyjaśnia, w jaki sposób wyłaniano króla do wygaśnięcia dynastii Jagiellonów
- wyjaśnia, dlaczego Jan Zamojski został uznany za męża stanu
- wyjaśnia, dlaczego Polacy zdecydowali się walczyć u boku Napoleona
- charakteryzuje Legiony Polskie w Włoszech

- ocenia postawę Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny
- wymienia czołowych przywódców opozycyjnego ruchu robotniczego

Ocena dobra

Uczeń: powyższe i

- Odróżnia historię rozumianą jako przeszłość od historii rozumianej jako nauka o dziejach
- Umiejszcawia epoki, wieki, wydarzenia na osi czasu
- Przypisuje określone wydarzenia historyczne do ery, epoki, wieku
- Pokazuje na mapie ziemie przyłączone do państwa polskiego
- Wymienia najważniejsze reformy wprowadzone przez króla
- Wyjaśnia znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej
- Wskazuje najważniejsze dokonania Jadwigi i Władysława Jagiełły
- Wskazuje na mapie państwo zakonu krzyżackiego oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego
- Charakteryzuje „złotą wolność szlachecką”
- Wskazuje największe polskie sukcesy militarne w 2 poł. XVII w.
- Wyjaśnia, jakie były przyczyny wybuchu powstania styczniowego
- Uzasadnia znaczenie bitwy pod Warszawą
- Charakteryzuje trudności, z jakimi zmierzali się Polacy, budując II Rzeczpospolitą
- Opisuje tło powstania NSZZ „Solidarność” oraz przedstawia główne żądania strajkujących
- Opisuje skutki wprowadzania stanu wojennego

Ocena bardzo dobra

Uczeń: powyższe i

- Charakteryzuje różnego rodzaju symbole kartograficzne i odczytuje informacje z mapy
- Wyjaśnia, dlaczego mapy są ważne w pracy historyka
- Wyjaśnia przyczyny zawarcia unii między Polską a Wielkim Księstwem Litewskim i jej konsekwencje

- Wyjaśnia dlaczego Jan Zamojski przeważała dużą wagę do edukacji
- Dokonuje oceny dokonań przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego
- Zna dokonania Romualda Traugutta
- Opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego
- Wyjaśnia, dlaczego podczas I wojny światowej pojawiła się szansa na odzyskanie niepodległości przez Polskę
- Wykazuje wkład Polaków w odzyskanie niepodległości i rolę Legionów Polskich
- Wykazuje rolę Józefa Piłsudskiego w utworzeniu II Rzeczypospolitej
- Wyjaśnia, jakie zadania realizowało Polskie Państwo podziemne
- Charakteryzuje politykę komunistów wobec polskiego podziemia niepodległościowego
- Wyjaśnia znaczenia Jana Pawła II w walce społeczeństwa polskiego o wolność
- Przedstawia, w jakich okolicznościach Polska odzyskała suwerenność

KLASA V

Ocena dopuszczająca:

- Opisuje życie człowieka pierwotnego
- Wymienia najważniejszych bogów greckich
- Przedstawia kim był Juliusz Cezar
- Opisuje życie codzienne oraz zajęcia mieszkańców miast i wsi rzymskich
- Przedstawia osobę Jezusa z Nazaretu i narodziny chrześcijaństwa
- Przedstawia przyczyny prześladowań chrześcijan
- Przedstawia wzór rycerza średniowiecznego
- Opisuje elementy kultury rycerskiej (herby, turnieje, obyczajowość)
- Opisuje, jak wyglądało życie codzienne na wsi w średniowieczu
- Przedstawia, jak byli podzieleni mieszkańcy miast
- Opisuje życie codzienne mieszczan, ich zajęcia oraz związaną z tym kulturę
- Charakteryzuje obyczajowość i wierzenia Słowian
- Wskazuje na mapie państwo Słowian, Gniezno, Poznań

- Opowiada o legendarnych protoplastach Mieszka I
- Opisuje okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- Wyjaśnia, dlaczego Kazimierz otrzymał przydomek *Odnowiciel*
- Wymienia główne dokonania Kazimierza Odnowiciela
- Opisuje zajęcia mieszkańców podgrodzi
- Przedstawia okoliczności sprowadzenia Krzyżaków względem pogańskich Prusów

Ocena dostateczna

Uczeń: powyższe i

- Porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia
- Wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna
- Wyjaśnia, jakie były konsekwencje przejścia na osiadły tryb życia
- Przedstawia w kolejności chronologicznej i charakteryzuje epokę kamienia, epokę brązu, epokę żelaza
- Wskazuje na mapie obszar Mezopotamii
- Wskazuje znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji
- Wskazuje na mapie starożytny Egipt
- Opisuje wierzenia starożytnych Egipcjan
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Egiptu
- Wskazuje na mapie starożytny Izrael
- Wyjaśnia różnicę między politeizmem a monoteizmem
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne starożytnych Chin
- Wyjaśnia, w jaki sposób warunki naturalnego Grecji wpłynęły na zajęcia ludności
- Opisuje ustrój demokracji ateńskiej
- Opisuje wychowanie spartańskie
- Charakteryzuje społeczeństwo spartańskie
- Charakteryzuje wierzenia religijne Greków

- Wyjaśnia, jaką rolę odgrywał teatr w życiu dawnych Greków
- Opowiada o legendarnych początkach państwa rzymskiego
- Charakteryzuje wierzenia religijne w Rzymie
- Wyjaśnia powiedzenie wszystkie drogi prowadzą do Rzymu
- Wymienia najważniejsze osiągnięcia Rzymu w dziedzinie budownictwa i architektury
- Wskazuje na mapie granice cesarstwa bizantyjskiego i Konstantynopol
- Wskazuje na mapie Półwysep Arabski, Mekkę, tereny zajęte przez Arabów
- Charakteryzuje wierzenia muzułmanów
- Umiejszcawia w czasoprzestrzeni państwo Franków
- Wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego
- Wskazuje na mapie Bliski Wschód, Królestwo Jerozolimskie
- Wyjaśnia jaką rolę odgrywała własność ziemska w ustroju feudalnych
- Charakteryzuje zadania i usprawnienia stanu rycerskiego
- Wyjaśnia, dlaczego lokowano nowe osady
- Przedstawia, jakie były prawa i obowiązki chłopów wobec pana
- Wyjaśnia na czym polegały lokacje miast
- Wyjaśnia czym były prawa miejskie
- Przedstawi, w jaki sposób był zorganizowany samorząd miejski
- Przedstawia różne role duchowieństwa w średniowieczu
- Wymienia zakony oraz opisuje życie w średniowiecznych klasztorach
- Wyjaśnia znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I
- Opisuje misję św. Wojciecha do Prus
- Wyjaśnia okoliczności i znaczenie zjazdu w Gnieźnie
- Wskazuje na mapie nowe ziemie przyłączone do Polski przez Bolesława Chrobrego
- Przedstawia postać Galla zwanego Anonimem i jego dzieło
- Wyjaśnia, jaką rolę odgrywały dawniej grody
- Wskazuje na mapie dzielnice polskie w XII w.
- Wymienia ziemie, które zostały zajęte przez sąsiadów podczas rozbicia dzielnicowego

- Wskazuje na mapie ziemie Prusów ziemię chełmińską, Malbork
- Charakteryzuje politykę krzyżaków względem pogańskich Prusów
- Opisuje politykę Krzyżaków względem ziem polskich
- Wyjaśnia znaczenie założenia Akademii Krakowskiej
- Wskazuje na mapie obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego
- Wyjaśnia okoliczności objęcia władzy w Polsce przez władców z dynastii Andegawenów
- Opisuje okoliczności zawarcia unii polsko – litewskiej
- Przedstawia postanowienia unii w Krewie
- Przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego
- Przedstawia postać Jana Długosza

Ocena dobra

Uczeń: powyższe i

- Opisuje strukturę społeczną państw Mezopotamii
- Charakteryzuje strukturę społeczną starożytnego Egiptu
- Opisuje najdawniejsze dzieje narodu żydowskiego
- Charakteryzuje religię Żydów
- Wskazuje na mapie cywilizacje Dalekiego Wschodu
- Wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenach mórz Śródziemnego i Czarnego
- Charakteryzuje społeczeństwo ateńskie
- Przedstawia przebieg wojen grecko – perskich
- Porównuje monarchę z republiką rzymską
- Wymienia najważniejszych urzędników rzymskich oraz ich kompetencje
- Opisuje sytuacje, w jakich doszło do upadku republiki
- Wyjaśnia pojęcie pryncypatu
- Wskazuje na mapie granice Imperium Rzymskiego oraz stolice zachodniej i wschodniej części cesarstwa

- Charakteryzuje ustrój Rzymu w okresie cesarstwa
- Charakteryzuje różne kategorie społeczeństwa rzymskiego
- Uzasadnia twierdzenie, że Pompeje i Herkulanum stanowią nieocenione źródło do poznania życia dawnych rzymian
- Uzasadnia tezę, że rzymska kultura i sztuka uległy hellenizacji
- Wskazuje przykłady wpływu rzymskiego prawa na współczesne prawo
- Wskazuje na mapie prowincję Judea i Jerozolimę
- Wyjaśnia znaczenie edyktu mediolańskiego
- Przedstawia znaczenie Kodeksu Justyniana
- Charakteryzuje przykłady architektury i sztuki bizantyjskiej
- Wymienia główne osiągnięcia kultury arabskiej i jej wpływ na kulturę europejską
- Wskazuje na mapie pastwa, które wzięły swój początek w wyniku traktatu w Verdun
- Przedstawia okoliczności utworzenia państwa kościelnego
- Omawia ustalenia konkordatu wormackiego
- Wyjaśnia genezę kościoła prawosławnego
- Wyjaśnia przyczyny wypraw krzyżowych
- Wyjaśnia, czym były i w jakich warunkach kształtowały się stany oraz je wymienia
- Charakteryzuje naukę na średniowiecznych uniwersytetach
- Umiejscawia w czasie, charakteryzuje oraz porównuje styl romański i gotycki w architekturze
- Przedstawia dominującą tematykę oraz zadania średniowiecznej sztuki
- Przedstawia przykłady sztuki romańskiej i gotyckiej na ziemiach polskich
- Charakteryzuje politykę zagraniczną Bolesława Chrobrego
- Wyjaśnia znaczenie koronacji w średniowieczu
- Charakteryzuje politykę zagraniczną Bolesława Śmiałego
- Opisuje spór Bolesława z biskupem Stanisławem oraz jego konsekwencje dla państwa
- Przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Bolesława Krzywoustego
- Opisuje politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego
- Wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Odnowiciel zaczął nadawać wojom ziemie

- Wyjaśnia charakter osad służebnych
- Opisuje skutki najazdów tatarskich na ziemie polskie
- Opisuje genezę zakonu krzyżackiego
- Charakteryzuje działalność gospodarczą Krzyżaków
- Opisuje próby zjednoczenia ziem polskich w XIII w.
- Charakteryzuje politykę Władysława Łokietka zmierzającą do zjednoczenia ziem polskich
- Przedstawia zasługi kościoła w zjednoczeniu państwa i odbudowie monarchii piastowskiej
- Opisuje konflikt polsko – krzyżacki za panowania Władysława Łokietka
- Wskazuje na mapie dzielnice odziedziczone po Władysławie Łokietku oraz ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego
- Charakteryzuje politykę zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego
- Przedstawia rolę i treść przywileju koszyckiego
- Opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem
- Wskazuje na mapie Prusy Królewskie oraz Prusy Krzyżackie
- Wyjaśnia podłoże konfliktów między Polską a Litwą w XV w.
- Wskazuje na mapie państwa, którymi Jagiellonowie rządili w 2 poł. XIV w.
- Wyjaśnia, czym szlachta różniła się od rycerstwa
- Omawia najważniejsze przywileje (koszycki, Cerekwico – nieszawski, nihil novi)

Ocena bardzo dobra

Uczeń: powyższe i

- Wyjaśnia historię oraz znaczenie Świątyni Jerozolimskiej dla Żydów
- Charakteryzuje różne rodzaje pisma oraz przyporządkowuje je do właściwych cywilizacji
- Wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego miało wynalezienie pisma
- Przedstawia eposy Homera
- Przedstawia dokonania Greków w zakresie kultury
- Przedstawia ideę igrzysk olimpijskich

- Wskazuje na mapie przebieg kampanii perskiej Aleksandra Wielkiego
- Opisuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach
- Charakteryzuje kulturę hellenistyczną
- Charakteryzuje organizację armii rzymskiej
- Wyjaśnia, jakie były konsekwencje romanizacji prowincji
- Wyjaśnia, dlaczego doszło do podziału państwa
- Opisuje okoliczności upadku państwa zachodniorzymskiego
- Wyjaśnia, czym był renesans karoliński
- Omawia genezę oraz skutki schizmy wschodniej
- Opisuje organizację i przebieg krucjat
- Wymienia zakony rycerskie oraz ich role podczas krucjat
- Charakteryzuje konsekwencje wypraw krzyżowych
- Wyjaśnia znaczenie uzyskania niezależności polskiej prowincji kościelnej
- Przedstawia przyczyny kryzysu państwa polskiego oraz jego skutki
- Przedstawia przyczyny, zasady oraz postanowienia statutu Krzywoustego
- Wyjaśnia skutki walk wewnętrznych o prymat pomiędzy przedstawicielami dynastii Piastów
- Przedstawia przemiany społeczne i gospodarcze, które dokonały się w czasie rozbicia dzielnicowego
- Wyjaśnia, w jakich warunkach politycznych doszło do wyodrębnienia się stanów na ziemiach polskich
- Dokonuje charakterystyki poszczególnych stanów, ich uprawnień, udziału w sprawowaniu władzy państwowej oraz statutu społecznego
- Wymienia i ocenia reformy przeprowadzone przez Kazimierza Wielkiego
- Wyjaśnia przyczyny i skutki wojny polsko – krzyżackiej w latach 1409 – 1411
- Wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa krzyżackiego w połowie XV w.
- Opisuje przebieg wojny trzynastoletniej
- Przedstawia znaczenie polityczne i gospodarcze odzyskania przez Polskę dostępu do Morza Bałtyckiego wyniku wojny trzynastoletniej
- Wyjaśnia genezę przywilejów szlacheckich

- Przedstawia strukturę, zasady i skład sejmu walnego

KLASA VI

Ocena niedostateczny

uczeń:

- nie opanował treści na poziomie koniecznym
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,
- nie odrabia pracy domowej i nie jest przygotowany do lekcji

Ocena dopuszczający

Uczeń: powyższe i

- potrafi wymienić cztery stany średniowieczne
- wie, jaka była rola Kościoła w średniowieczu
- zna postacie: Vasco da Gamy, Krzysztofa Kolumba i Ferdynanda Magellana
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku zajęcia Inków i opowiada o życiu i zajęciach plemion indiańskich
- na podstawie ilustracji w podręczniku wymienia cechy charakterystyczne budowli renesansowych
- zna postacie: Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Mikołaja Kopernika, Mikołaja Reja, Zygmunta Starego
- zna postacie: Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz głoszone przez nich poglądy
- wymienia główne wyznania protestanckie w Europie i wie, jakie są podstawowe zasady wiary wyznań ewangelickich
- opisuje na podstawie infografiki z podręcznika zmiany wyglądu domów szlacheckich
- wymienia zajęcia szlachty i różne grupy stanu szlacheckiego
- wymienia postanowienia unii lubelskiej na podstawie tabeli z podręcznika
- wskazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- zna postacie: Zygmunta III Wazy, Bohdana Chmielnickiego, Jana Kazimierza, Stefana

Czarnieckiego, Jana III Sobieskiego

- wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII wieku
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku port europejski
- zna postacie: Rubensa, Caravaggia, El Greca, Rembrandta, Williama Szekspira, Moliera
- opisuje na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika cechy charakterystyczne sztuki barokowej
- wymienia dziedziny nauki i techniki, w których dokonały się największe zmiany
- wie, czym są kolonie i wymienia towary kolonialne
- zna postacie: Jana Sebastiana Bacha, Antonio Vivaldiego, Wolfganga Amadeusza Mozarta
- opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika dom bogatego mieszczanina
- wymienia najważniejsze wynalazki XVIII w.
- wymienia kilka amerykańskich stanów
- wie, dlaczego niektóre kolonie w Ameryce postanowiły zaprotestować przeciw rządowi brytyjskim
- zna postacie: George'a Waszyngtona, Kazimierza Pułaskiego, Tadeusza Kościuszki, Bartosza Głowackiego
- zna daty 1776 r., 1789 r.
- zna wynalazki skonstruowane przez Beniamina Franklina
- zna daty: 1764 r., 1772 r., 1793 r., 1794 r., 1795 r.
- opisuje na podstawie ilustracji obrazy Jana Matejki: „Rejtan, czyli upadek Polski”, „Konstytucja 3 maja 1791 roku”
- opowiada na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika o obiadach czwartkowych
- wie, które państwa dokonały drugiego rozbioru Polski
- wie, dlaczego zakładano księgozbiory w XVIII w. i opisuje na podstawie ilustracji XVIII-wieczną bibliotekę
- wie, z jakich stanów składało się społeczeństwo francuskie
- zna postać Napoleona Bonapartego
- wymienia dwa państwa wrogie wobec napoleońskiej Francji
- wymienia najważniejsze wynalazki XIX w. i ich twórców

- wymienia główne odkrycia naukowe XIX w.
- opisuje ilustrację z podręcznika przedstawiając pracę w hucie żelaza i zna sytuację robotników w XIX w.
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o pracy dzieci w fabryce
- wskazuje na mapie Włochy i Niemcy
- opowiada o XIX-wiecznym mieście na podstawie ilustracji w podręczniku
- wymieni korzyści związane z uprawianiem sportu
- zna postać Janusza Korczaka
- zna hymn narodowy
- zna postacie: gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, księcia Józefa Poniatowskiego, Michała Drzymały
- zna daty: 1830 r., 1863 r.
- wskazuje na mapie w atlasie i podręczniku Księstwo Warszawskie i Królestwo Polskie
- opowiada na podstawie ilustracji, jak Polacy wyrażali swój patriotyzm
- opowiada, co przedstawiali w swoich dziełach polscy twórcy po upadku powstania styczniowego
- wymienia różne metody walki o polskość
- opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika, jak wygląda życie i praca robotników w XIX-wiecznej Łodzi
- zna daty: 1914 r., 1917 r., 1918 r. 11 listopada 1918 r.
- wymienia na podstawie ilustracji nowe rodzaje broni używane w czasie I wojny światowej
- podaje nazwy państw uczestniczących w I wojnie światowej
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego
- wymienia przyczyny rewolucji w Rosji
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego cechy Józefa Stalina
- zna pojęcia: giełda, krach, kryzys
- zna postać Adolfa Hitlera
- opowiada o Józefie Piłsudskim i roli, jaką odgrywał w II Rzeczypospolitej
- wie, jak zmieniła się rola kobiet w I poł. XX w.

- wymienia nowe formy rozrywki w I poł. XX w.
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1 września 1939 r., 17 września 1939 r.
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego, jak przebiegało bombardowanie Warszawy
- zna pojęcia i wie, czym były: getto, obóz koncentracyjny
- opowiada, w jaki sposób Niemcy traktowali ludność cywilną w okupowanej Polsce
- zna postacie: Stefana Starzyńskiego, o. Maksymiliana Marii Kolbego, gen. Władysława Sikorskiego, prymasa Stefana Wyszyńskiego
- wskazuje na mapie, którą część Europy wyzwolili alianci, a którą Armia Czerwona
- opisuje na podstawie ilustracji bitwę pod Monte Cassino i wyjaśnia, dlaczego zdobycie tego miejsca było bardzo trudne
- opowiada na podstawie ilustracji w podręczniku o życiu w okupowanej Warszawie
- zna pojęcia: NATO, Układ Warszawski, ONZ, stalinizm, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL)
- opowiada na podstawie ilustracji, czym różniło się życie codzienne w obu państwach niemieckich
- wymienia na podstawie ilustracji ośrodki władzy w Polsce w czasie stalinizmu
- opowiada na podstawie ilustracji, które grupy Polaków prześladowali komuniści, a które mogły korzystać z przychylności władz
- zna daty: czerwiec 1980 r., 13 grudnia, 1981 r., 1989 r.,
- zna postacie: Lecha Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego, ks. Jerzego Popiełuszki
- zna pojęcia: NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, EWG, Unia Europejska, euro
- opisuje fotografię ze strajku w Stoczni Gdańskiej
- wymienia na podstawie mapy z podręcznika państwa powstałe po 1989 r. w Europie Środkowowschodniej
- zna flagę Unii Europejskiej
- podaje na podstawie mapy nazwy państw UE, zaznaczając kraje, które dołączyły do niej w 2004 r.
- wymienia przykłady amerykańskich osiągnięć technicznych
- tłumaczy, czym jest terroryzm

- na podstawie ilustracji z podręcznika omawia największe zagrożenia cywilizacyjne dla zdrowia ludzi
- zna pojęcia: telefonia komórkowa, internet i opisuje, do czego można wykorzystać internet w szkole
- wymienia wszystkie źródła informacji
- zna daty: 16 października 1978 r., 2 kwietnia 2005 r. oraz wie, jakich wydarzeń one dotyczą
- opisuje pielgrzymki Jana Pawła II na podstawie mapy z podręcznika

Ocena dostateczny

Uczeń: powyższe i

- zna postacie: Jana Husa i Jana Gutenberga
- zna pojęcia: społeczeństwo stanowe, danina, dziesięcina, heretyk, autorytet, język łaciński, języki narodowe, renesans, humanizm
- wymienia przyczyny odkryć geograficznych i wie, jak średniowieczni Europejczycy wyobrażali sobie świat
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1492 r., 1498 r., 1517 r.
- zna postać Hernana Corteza
- wymienia pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych
- wie, na czym polega teoria Mikołaja Kopernika
- wskazuje na mapie Europy kraje, w których przyjęto protestantyzm
- wie, skąd pochodzą informacje na temat życia dawnych mieszkańców Ameryki
- zna pojęcia: szlachta, przywilej, sejm walny, herb
- wskazuje i zaznacza na osi czasu daty: 1569 r., 1573 r., 1582 r., 1648 r., 1655 r., 1660 r., 1674 r. i 1683 r. oraz wie, jakich wydarzeń one dotyczą
- wymienia narodowości żyjące w granicach Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- wymienia współczesne mniejszości narodowe w Polsce
- opisuje przebieg „potopu” szwedzkiego
- wymienia przyczyny wojen polsko-tureckich

- wskazuje na mapie imperium osmańskie i Wiedeń
- zna postać Ludwika XIV
- wymienia mocarstwa kolonialne XVII w.
- wymienia towary kolonialne
- zna pojęcia: absolutyzm, barok, sztukateria, martwa natura, sarmatyzm, oświecenie, „Wielka encyklopedia francuska”, klasycyzm, epidemia, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa
- wymienia przykłady dwóch budowli w stylu barokowym (jednej w Polsce, drugiej za granicą)
- zna postacie: Jeana Jacques’a Rousseau, Woltera, Denisa Diderota, Izaaka Newtona, Gabriela Fahrenheita, Andersa Celsjusza, Jamesa Watta, Johna Kaya
- wymienia wybitnych twórców XVIII w.
- zna przyczyny wzrostu liczby ludności i wymienia największe miasta w XVIII-wiecznej Europie
- zaznacza na osi czasu datę 1776 r. i wie, z czym się ona wiąże
- wymienia zasługi Beniamina Franklina w działalności politycznej
- zna postacie: Augusta II, Augusta III, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Stanisława Konarskiego, Tadeusza Rejtana
- wymienia żądania konfederacji barskiej oraz nazwisko jednego z jej przywódców
- wskazuje na mapie Polski ziemie utracone na rzecz poszczególnych zaborców
- wymienia przyczyny słabości Rzeczypospolitej
- zna postacie: Ignacego Krasickiego, Wojciecha Bogusławskiego, Canaletta, Stanisława Małachowskiego, Hugona Kołłątaja, Józefa i Andrzeja Załuskich
- zna pojęcia: Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej, Teatr Narodowy, Sejm Wielki, kadencja, konstytucja, biblioteka narodowa
- wymienia zmiany, jakie w oświacie wprowadzili Stanisław August Poniatowski i KEN
- zna daty: 1773 r., 1788 -1792 r., 1791 r., 1793 r. i zaznacza je na osi czasu
- podaje reformy Sejmu Wielkiego
- wymienia postanowienia Konstytucji 3 maja

- wymienia przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego
- wskazuje na mapie ziemie utracone po trzecim rozbiórce Rzeczypospolitej
- zna datę 1789 r., 1805 r. i 1815 r. i zaznacza je na osi czasu
- wymienia przyczyny rewolucji francuskiej
- zna postacie: Ludwika XVI, Maksymiliana Robespierre'a
- wie, czym były i jakie zadania posiadały Stany Generalne
- zna prawa, które nadawała Francuzom Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela
- wskazuje na mapie Europy Francję i Księstwo Warszawskie
- zna postacie: Aleksandra Grahama Bella, Thomasa Edisona, Alfreda Nobla, Marii Skłodowskiej-Curie, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka
- wie, czym są związki zawodowe i partie polityczne
- zna daty: 1870 r., 1871 r. i zaznacza je na osi czasu
- wymienia narody, które w XIX w. walczyły o niepodległość
- zna przyczyny wzrostu liczby ludności Europy i Afryki w XIX w.
- podaje sposoby spędzania wolnego czasu pod koniec XIX w.
- wskazuje na mapie posiadłości dwóch największych mocarstw kolonialnych i wymienia najbardziej skolonizowane kontynenty
- podaje korzyści, które państwa europejskie czerpały z posiadania kolonii
- wie, dlaczego uchwalono Powszechną Deklarację Praw Człowieka i Deklarację Praw Dziecka
- zna i zaznacza na osi czasu datę 1797 r., 1830 r., 1863 r.
- zna pojęcia: Legiony Polskie i wie, dlaczego powstały we Włoszech
- zna postacie: Piotra Wysockiego, Romualda Traugutta, księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina, Jana Matejki, Henryka Sienkiewicza
- zna pojęcia: powstanie narodowe, wojna partyzancka, emigracja
- wymienia przyczyny powstań narodowych w XIX w. na ziemiach polskich i skutki ich upadku

- wskazuje na mapie w podręczniku regiony świata, do których dotarli polscy emigranci
- wie, na czym polegały rusyfikacja i germanizacja
- opisuje sytuację robotników łódzkich na przełomie XIX i XX w.
- wymienia zawody wykonywane przez szlachtę przybywającą do Łodzi
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1914 r., 1917 r., 1918 r.
- zna postacie: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta
- wskazuje na mapie w podręczniku Sarajewo, Bałkany, państwa centralne i alianckie
- zna pojęcia: bolszewicy, „orlęta lwowskie”, plebiscyt, rewolucja październikowa, propaganda, łagier, kołchoz, giełda, krach, bankructwo, „czarny czwartek”
- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
- omawia okoliczności odzyskania przez Polskę niepodległości
- rozumie znaczenie bitwy warszawskiej dla losów państwa polskiego
- wskazuje na mapie w atlasie granice ZSRR
- wymienia przyczyny rewolucji w Rosji
- wymienia przyczyny i skutki wielkiego kryzysu gospodarczego
- charakteryzuje program polityczny niemieckich faszystów
- opowiada, jakie zmiany wprowadził Hitler po objęciu władzy w Niemczech
- wskazuje na mapie w atlasie obszary przyłączone do III Rzeszy
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1921 r., 1926 r., 1924 r., 1936 r.
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego, Władysława Grabskiego, Juliana Tuwima, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta
- wymienia na podstawie mapy w podręczniku narody zamieszkujące II RP i miasta zamieszkane przez Żydów
- wie, czego dotyczyły żądania niemieckie wobec Polski w 1939 r.
- wyjaśnia, jakie zagrożenie dla Polski stwarzał pakt Ribbentrop-Mołotow
- zna pojęcia: analfabeta, COP
- wymienia trudności, jakie towarzyszyły budowie II Rzeczypospolitej

- wskazuje na mapie w podręczniku COP, Wolne Miasto Gdańsk, Magistralę Węglową oraz najważniejsze ośrodki przemysłowe
- opisuje dziedziny, w których w okresie międzywojennym nastąpił znaczny rozwój techniki
- wskazuje na mapie w podręczniku kierunki ataku wojsk Niemiec i ZSRR oraz zajęte przez nie obszary
- zna i zaznacza na osi czasu datę 1 sierpnia 1944 r.
- zna pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, mord w Katyniu, Armia Krajowa, Gestapo, Polskie Państwo Podziemne, Powstanie Warszawskie
- wskazuje na mapie w atlasie przebieg granicy między ZSRR a III Rzeszą po podziale Polski oraz tereny, na których działał ruch oporu w okupowanej Polsce
- wyjaśnia, w jaki sposób Polskie Państwo Podziemne walczyło z okupantami
- wyjaśnia, czym był holocaust
- podaje nazwiska znanych osób zamordowanych przez hitlerowców
- wymienia największe obozy koncentracyjne oraz obozy zagłady i wskazuje je na mapie
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 6 czerwca 1944 r., 8–9 maja 1945 r., 6 i 9 sierpnia 1945 r.
- przedstawia ostatnie etapy II wojny światowej
- wie, co zdecydowało o kapitulacji Japonii
- zna postacie: gen. Władysława Sikorskiego, gen. Władysława Andersa, gen. Stanisława Maczka
- wskazuje na mapie w atlasie miejsca najważniejszych bitew na frontach II wojny światowej, w których uczestniczyli Polacy
- wymienia prześladowania stosowane, na co dzień przez Niemców wobec Polaków
- zna postacie: Winstona Churchilla, Fidela Castro
- zna pojęcia: NATO, Układ Warszawski, ONZ
- wskazuje na mapie NRD i RFN
- tłumaczy, na czym polegała zimna wojna
- wskazuje na mapie i wymienia po trzy państwa należące do Układu Warszawskiego i NATO
- wymienia kraje, w których doszło do walk między blokiem komunistycznym a kapitalistycznym

- zna postacie: Stanisława Mikołajczyka, prymasa Stefana Wyszyńskiego
- zna pojęcia: Ziemie Odzyskane, represje, opozycja, Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR), cenzura, kułak, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny
- wskazuje na mapie w podręczniku ziemie utracone przez Polskę w wyniku II wojny światowej oraz Ziemie Odzyskane
- wymienia sposoby prześladowania opozycji przez komunistów i podaje przykłady łamania praw człowieka w latach 40. i 50.
- wskazuje na mapie w atlasie kierunki przesiedleń
- wie, na czym polegało upaństwowienie gospodarki (nacjonalizacja)
- zna i zaznacza na osi daty: czerwiec 1956 r., grudzień 1970 r., 1980 r., 13 grudnia 1981 r., 1989 r., 1991 r.
- zna postacie: Lecha Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego, ks. Jerzego Popiełuszki, Ronalda Reagana, Michała Gorbaczowa
- podaje przyczyny protestów społecznych przeciwko komunistycznej władzy
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego represje stosowane przez komunistów w stosunku do strajkujących
- zna pojęcia: wyścig zbrojeń, „pierestrojka”, okrągły stół
- wie, jakie wydarzenia przyczyniły się do upadku komunizmu
- wymienia postanowienia traktatu z Maastricht
- zna i zaznacza na osi czasu datę 11 września 2001 r.
- wyjaśnia, na czym polega amerykańizacja kultury światowej
- zna postać Alexandra Fleminga
- zna pojęcia: profilaktyka, choroby cywilizacyjne
- omawia opiekę zdrowotną i higienę przed wiekami
- podaje, co miało największy wpływ na wzrost liczby ludności na świecie
- zna zadania telewizji
- wymienia najnowsze osiągnięcia nauki w dziedzinie telekomunikacji oraz computer

Ocena dobry

Uczeń: powyższe i

- charakteryzuje wpływ Jana Husa i Jana Gutenberga na zmianę światopoglądu ludzi epoki średniowiecza
- wyjaśnia, czym zajmowali się przedstawiciele poszczególnych stanów
- wymienia głównych odkrywców i ich dokonania i podejmuje próbę uporządkowania tych informacji w postaci tabeli
- wskazuje na mapie nowo odkryte lądy oraz trasy, które przebyli Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan
- wyjaśnia wpływ odkryć geograficznych na wyobrażenia ludzi o świecie
- wymienia państwa, które brały udział w odkryciach geograficznych
- formułuje proste wnioski dotyczące niewolnictwa
- wskazuje na mapie obszary zajmowane przez Azteków, Majów i Inków
- wymienia, co najmniej dwa dzieła twórców renesansu
- wyjaśnia znaczenie pojęć: humanizm, mecenat
- wyjaśnia przyczyny i skutki reformacji
- rozumie, na czym polegała kontrreformacja oraz czym był zakon jezuitów
- opisuje na podstawie fotografii w podręczniku wnętrze kościoła protestanckiego
- opisuje okoliczności pojawienia się Indian w Ameryce i przedstawia ich wierzenia
- tłumaczy, na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki
- wyjaśnia, czym była demokracja szlachecka
- ocenia pozytywne i negatywne skutki unii lubelskiej
- wskazuje na mapie skupiska wyznawców różnych religii w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej
- przedstawia przyczyny i skutki XVII- -wiecznych wojen Rzeczypospolitej
- na podstawie podręcznika i innych źródeł tworzy proste drzewo genealogiczne dynastii Wazów
- omawia rolę Stefana Czarnieckiego w czasie wojny ze Szwecją
- wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew w XVII w.
- opisuje uzbrojenie husarii na podstawie ilustracji w podręczniku
- charakteryzuje władzę, jaką sprawował Ludwik XIV

- wyjaśnia, skąd sprowadzano towary do Europy
- porównuje sztukę baroku i renesansu
- opisuje rozwój literatury i teatru w epoce baroku
- wyjaśnia, dlaczego wielu twórców oświecenia krytykowało Kościół
- uzasadnia, dlaczego oświecenie odgrywało ważną rolę w postępie nauki
- charakteryzuje styl klasycy i omawia tematykę malarstwa klasycystycznego
- opisuje życie codzienne i ubiór w XVIII w., porównuje je z czasami współczesnymi
- wie, co spowodowało rozwój miast w XVIII w. i jakie zaszły w nich zmiany
- porównuje na podstawie ilustracji organizację pracy w warsztacie rzemieślniczym, warsztacie nakładczym, manufakturze i fabryce
- wyjaśnia wpływ rozwoju przemysłu na życie codzienne ludzi w XIX w.
- charakteryzuje główne postanowienia Konstytucji Stanów Zjednoczonych
- wskazuje na mapie stany, które przyjęły Deklarację Niepodległości
- wymienia prawa przysługujące obywatelom według Deklaracji Niepodległości
- dzieli przyczyny upadku Rzeczypospolitej na wewnętrzne i zewnętrzne
- dokonuje prostej analizy tekstu hymnu Szkoły Rycerskiej
- wskazuje na mapie Rzeczypospolitej ziemie utracone podczas pierwszego, drugiego i trzeciego rozbioru
- ocenia rezultaty, jakie przyniosła reforma oświaty
- wymienia słynnych Polaków, którzy dążyli do przeprowadzenia reformy państwa
- wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie Świętem Narodowym
- wyjaśnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał Uniwersał połaniecki
- analizuje tekst przysięgi Tadeusza Kościuszki
- opisuje dzieje Biblioteki Załuskich
- porównuje zasady zachowania się w bibliotece dawnej i współczesnej
- wyjaśnia przyczyny rewolucji francuskiej i zna hasła rewolucji francuskiej
- analizuje tekst źródłowy dotyczący Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
- tworzy kalendarium epoki napoleońskiej

- opowiada o XIX-wiecznych wynalazkach, które są stosowane do dziś
- opisuje początki motoryzacji
- odróżnia odkrycie od wynalazku
- wyjaśnia, co to jest Nagroda Nobla i w jakich dziedzinach jest przyznawana
- wyjaśnia, o jakie prawa walczyli robotnicy i wymienia kilka praw, które współcześnie posiadają pracownicy
- wie, czym są socjalizm i komunizm
- wyjaśnia pojęcie: naród
- opowiada, jaką rolę w zjednoczeniu swoich państw odegrali Giuseppe Garibaldi i Otto von Bismarck
- porównuje życie codzienne Europejczyków z drugiej połowy XIX w. i początków XXI w.
- wyjaśnia różnice między strojami z XIX w. i współczesnymi
- wie, czym charakteryzuje się grupa społeczna zwana inteligencją
- wyjaśnia, czym na terenach podbitych różniło się życie ludności miejscowej od życia kolonistów
- sporządza notkę biograficzną Janusza Korczaka, korzystając z różnych źródeł
- opowiada o Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim
- wskazuje na mapie w atlasie Włochy, Księstwo Warszawskie i Rosję
- zna pojęcia: dyktator, branka
- porównuje sytuację Polaków przed powstaniem i po ich upadku
- wskazuje na mapie w atlasie kilka miejsc bitew stoczonych przez powstańców w XIX w.
- rozumie pojęcia: praca u podstaw, twórczość „ku pokrzepieniu serc”
- wyjaśnia, dlaczego polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym zostali nazwani Wielką Emigracją
- opowiada o roli sztuki polskiej pod zaborami
- porównuje sytuację Polaków w różnych zaborach i wyjaśnia, na czym polegała autonomia w Galicji
- wyjaśnia, co zdecydowało o tym, że Łódź rozwinęła się w duży ośrodek przemysłowy
- wymienia grupy społeczne zamieszkujące Łódź w XIX w.

- opisuje na podstawie tekstu źródłowego z podręcznika, jak wyglądały tereny, na których toczono walki w czasie I wojny światowej
- wymienia warunki traktatu pokojowego z Niemcami
- podaje nazwy państw powstałych w Europie po I wojnie światowej
- wyjaśnia, jakie były skutki I wojny światowej
- przedstawia przebieg polsko-niemieckiego sporu o Śląsk
- wymienia cechy państwa totalitarnego
- tłumaczy, czemu służyła propaganda w ZSRR
- wyjaśnia skutki przejścia przez państwo komunistyczne gospodarstw i fabryk
- zna pojęcia: kredyt, inwestycje, internowanie, eskadra
- wyjaśnia przyczyny wybuchu II wojny światowej i klęski Polski we wrześniu 1939 r.
- opowiada o roli ludności cywilnej podczas kampanii wrześniowej
- opowiada o sytuacji gospodarczej na świecie po I wojnie światowej
- charakteryzuje poglądy polityczne Hitlera oraz ocenia ich skutki, ocenia stosunek hitlerowców do Żydów
- opowiada, jaki sposób sprawowania rządów wprowadziła Konstytucja marcowa
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego obowiązki prezydenta Rzeczypospolitej
- wyjaśnia, jakie zmiany w ustroju Polski spowodował przewrót majowy
- tłumaczy, dlaczego powstał port w Gdyni, a w całym kraju przeprowadzano liczne inwestycje gospodarcze
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia znaczenie reformy skarbu
- wyjaśnia znaczenie pojęcia „szalone lata dwudzieste”
- wymienia i wskazuje na mapie w atlasie państwa totalitarne
- charakteryzuje faszyzm we Włoszech
- wymienia grupy ludności polskiej, które były więzione i wywożone w głąb ZSRR i wyjaśnia, jaki los spotkał jeńców polskich, którzy trafili do radzieckiej niewoli
- opowiada o prześladowaniach Polaków na terenach podbitych przez Niemcy i ZSRR i wie, na podstawie tekstu źródłowego, jakie skutki przyniosły niemieckie wysiedlenia na Zamojszczyźnie

- ocenia znaczenie i skutki powstania warszawskiego
- zna postać Janusza Kusocińskiego
- ocenia postawę Polaków wobec holocaustu
- wymienia mocarstwa alianckie uczestniczące w konferencji w Jałcie i wyjaśnia, jakie decyzje dotyczące Polski zapadły na konferencji w Jałcie
- ocenia skutki użycia przez USA bomby atomowej w Japonii
- wyjaśnia, jak doszło do utworzenia w ZSRR Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa, a jak do powstania Wojska Polskiego
- zna pojęcie: eksterminacja
- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się hitlerowskiemu okupantowi
- opowiada o niemieckiej propagandzie
- wyjaśnia, w jaki sposób ZSRR kontrolował państwa Europy Środkowowschodniej
- rozumie, jaki cel miała pomoc gospodarcza USA dla krajów Europy Zachodniej
- wyjaśnia, w jakim celu powołano ONZ
- opisuje represje komunistów wobec opozycji w PRL, omawia, w jakich okolicznościach komuniści wygrali wybory do sejmu w 1947 r.
- charakteryzuje na podstawie fotografii z podręcznika komunistyczny plakat propagandowy
- wyjaśnia, jakie skutki przyniosło upaństwowienie gospodarki w Polsce
- ocenia postawę władz komunistycznych wobec społeczeństwa polskiego
- rozumie, dlaczego komuniści kierowali swoją propagandę głównie do młodzieży
- zna i zaznacza na osi czasu daty: marzec 1968 r., czerwiec 1976 r.
- zna pojęcie: delegalizacja
- opisuje okoliczności powstania „Solidarności” i charakteryzuje stan wojenny
- wyjaśnia, dlaczego zamordowano ks. Jerzego Popiełuszkę
- wyjaśnia, co doprowadziło do rozpadu Związku Radzieckiego
- analizuje fotografie z podręcznika ilustrujące koniec komunizmu w Polsce
- wymienia korzyści odnoszone przez państwa należące do Unii Europejskiej
- opowiada, skąd bierze się wrogość wielu Arabów do Stanów Zjednoczonych
- ocenia pozytywne i negatywne skutki amerykańskiej kultury

- wyjaśnia, dlaczego Polska dążyła do wstąpienia do NATO
- wskazuje korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej
- porównuje higienę dawniej i dziś
- wie, czym jest alergologia
- wyjaśnia, dlaczego szybki i łatwy dostęp do informacji jest ważny dla rozwoju nauki i cywilizacji
- wie, co było głównym źródłem informacji w XIX w.
- wie, co oznacza sformułowanie „globalna wioska”
- opisuje zamach na Jana Pawła II

Ocena bardzo dobry

Uczeń: powyższe i

- ocenia, jaki wpływ na myślenie i życie Europejczyków miało wynalezienie druku
- tłumaczy, dlaczego podbój kosmosu można porównać do odkryć geograficznych
- na podstawie różnych źródeł sporządza notkę biograficzną Krzysztofa Kolumba
- wyjaśnia znaczenie kolonii dla państw europejskich w XVI w.
- na podstawie dodatkowych informacji sporządza notkę biograficzną wybranego twórcy renesansu
- wyjaśnia, czym charakteryzowała się epoka renesansu
- wyszukuje informacje na temat wyznań i religii obecnych w najbliższej okolicy
- podaje na podstawie aktualnych wiadomości ze świata jeden przykład łamania prawa do wyznania
- tłumaczy przyczyny gospodarczej potęgi szlachty
- wyciąga proste wnioski dotyczące różnic pomiędzy demokracją szlachecką a demokracją współczesną
- omawia, co zagwarantowała szlachcie konfederacja warszawska
- charakteryzuje prawa mniejszości narodowych we współczesnej Polsce
- ocenia skutki XVII-wiecznych wojen
- potrafi wskazać wpływ kolonializmu na życie w ówczesnej Europie i na innych

kontynentach

- zna i charakteryzuje wybranego przedstawiciela sarmatyzmu w kulturze polskiej
- wyszukuje informacje z różnych źródeł na temat wybranej postaci z epoki Oświecenia
- charakteryzuje wpływ przemysłu na środowisko naturalne, w przeszłości i współcześnie
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat udziału Polaków w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych
- ocenia rolę szlachty w procesie pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej
- przedstawia postawę Tadeusza Rejtana
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat twórców epoki stanisławowskiej
- wyjaśnia rolę, jaką odegrały obrazy Canaletta podczas odbudowy Warszawy
- dostrzega związek pomiędzy wykształceniem obywateli a odpowiedzialnością za państwo
- dokonuje porównania Konstytucji 3 maja i współczesnej konstytucji z 1997 r.
- dokonuje oceny przyczyn upadku Polski
- ocenia znaczenie Biblioteki Załuskich dla kultury Polski
- opisuje rządy terroru wprowadzone we Francji podczas rewolucji
- ocenia znaczenie rewolucji francuskiej dla Europy
- ocenia znaczenie Napoleona i epoki napoleońskiej dla Europy
- wyjaśnia, jakie były skutki rozwoju badań naukowych
- wymienia kilku polskich noblistów
- wyjaśnia, jaką rolę w powstaniu państw trzeciego świata odegrał kolonializm
- odszukuje informacje na temat państw, w których współcześnie łamane są prawa człowieka
- wyjaśnia główne zasady funkcjonowania Księstwa Warszawskiego na podstawie analizy jego konstytucji
- wyjaśnia, dlaczego książe Józef Poniatowski uważany jest za bohatera narodowego
- tłumaczy, dlaczego Polacy walczyli po stronie Napoleona Bonapartego
- ocenia, jakie znaczenie dla historii Polski miały powstania narodowe
- tłumaczy, dlaczego Polacy zrezygnowali z walki zbrojnej na rzecz realizacji haseł epoki pozytywizmu

- zna postać Franciszka Stefczyka i Izraela Poznańskiego
- ocenia wpływ I wojny światowej na losy Polski, analizuje kierunek ofensywy wojsk bolszewickich oraz miejsce bitwy warszawskiej,
- opowiada, jak Stalin traktował swoich przeciwników politycznych
- wyjaśnia na przykładzie Pawlika Morozowa, jaki wpływ miał komunizm na życie dzieci i młodzieży w ZSRR
- tłumaczy, w jaki sposób w latach 30. próbowano zwalczać skutki kryzysu
- wymienia sposoby pomocy dla bezrobotnych stosowane obecnie w Polsce
- samodzielnie wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat Adolfa Hitlera
- ocenia politykę Wielkiej Brytanii i Francji wobec III Rzeszy
- ocenia sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej przed wybuchem II wojny światowej
- wyjaśnia znaczenie edukacji dla rozwoju państwa na przykładzie II RP
- ocenia postawę Polaków podczas ataku Niemiec
- opisuje życie ludzi w trakcie okupacji hitlerowskiej na podstawie wojennych losów członka swojej rodziny lub postaci z podręcznika
- zna miejsca związane z martyrologią II wojny światowej w swojej okolicy
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat strat ludnościowych podczas II wojny światowej
- ocenia wkład Polaków w zwycięstwo aliantów w II wojnie światowej
- ocenia postawę prymasa Stefana Wyszyńskiego wobec komunizmu
- wskazuje współczesny przykład łamania praw człowieka
- odszukuje w różnych źródłach informacje o wydarzeniach w kopalni „Wujek” w 1981 r.
- tłumaczy symboliczne znaczenie zburzenia muru berlińskiego
- zna postacie: Jeana Monneta, Roberta Schumana
- zna pojęcie: EWWiS
- wyjaśnia, w jaki sposób miały być realizowane cele wymienione w traktacie rzymskim
- ocenia pozytywne i negatywne skutki amerykańskiej kultury
- wymienia kilka chorób cywilizacyjnych i wyjaśnia, jak można im zapobiegać
- wymienia pozytywne i negatywne skutki globalizacji

- przedstawia poglądy antyglobalistów
- ocenia stosunek papieża Jan Pawła II do innych wyznań oraz wpływ na świat jego pontyfikatu

Ocena celujący

Uczeń: powyższe i

- rozwija własne zainteresowania historyczne,
- osiąga sukcesy w konkursach historycznych,
- nie posiada braków w prowadzonym zeszycie i wykonuje w nim zadania dodatkowe
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu zajęć opartych na twórczym rozwiązywaniu problemów,
- potrafi wykorzystywać nabytą wiedzę na lekcjach z innych przedmiotów.

KLASA VII

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Przedstawia najwybitniejszych działaczy i twórców Wielkiej migracji
- Charakteryzuje politykę rusyfikacji i germanizacji
- Omawia i ocenia postawy Polaków wobec polityki zaborców
- Przedstawia gospodarcze i społeczne skutki I wojny światowej
- Przedstawia i ocenia rolę J. Piłsudskiego w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości
- Przewiduje założenia ustrojowe zapisane w konstytucjach II Rzeczypospolitej:
- Opisuje osiągnięcia II Rzeczypospolitej w zakresie kultury, gospodarki i nauki

Ocena dostateczna

Uczeń: powyższe i

- Wyjaśnia rolę wynalazków w rozwoju cywilizacyjnym Europy i świata w dobie rewolucji przemysłowej

- Wskazuje przyczyny wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu
- Przedstawia skutki wojny krymskiej
- Charakteryzuje położenie Polaków w zaborze pruskim i austriackim oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej
- Omawia ustrój Królestwa Polskiego określony w konstytucji z 1815 r.
- Wyjaśnia wpływy zniesienia niewolnictwa na zwycięstwo Północy nad Południem w wojnie secesyjnej
- Przedstawia i ocenia wpływ postępu technicznego i odkryć naukowych na życie codzienne w II poł. XIX w.
- Omawia przemiany obyczajowe, jakie zaszły w II poł. XIX w.
- Charakteryzuje kulturę masową i przedstawia jej wpływ na życie codzienne
- Omawia sytuację polityczną w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego
- Wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim
- Przedstawia bezpośrednie następstwa powstania styczniowego
- Wyjaśnia, na czym polegała autonomia Galicji i dlaczego pełniła ona rolę „polskiego Piemontu”
- Przedstawia orientacje niepodległościowe i ich działalność na ziemiach polskich w latach 1908 – 1914
- Przedstawia rywalizację polityczną, gospodarczą i militarną między mocarstwami, która zapowiadała nadciągającą wojna
- Wskazuje pośrednie i bezpośrednie przyczyny I wojny światowej
- Dostrzega wpływ postępu technicznego na sposób prowadzenia działań wojennych
- Charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej przed Wielką Wojną i w czasie jej trwania
- Charakteryzuje ład wersalski oraz przedstawia funkcjonowanie Ligi Narodów
- Ocenia porządek ustanowiony na konferencji paryskiej oraz działalność Ligi Narodów
- Wyjaśnia, na czym polegał kryzys demokracji w dwudziestoleciu międzywojennym
- Przedstawia cechy charakterystyczne kultury w dwudziestoleciu międzywojennym i ważniejsze osiągnięcia
- Omawia politykę Japonii na Dalekim Wschodzie

- Przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii
- Charakteryzuje sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną ziem polskich po I wojnie światowej
- Opisuje przebieg i następstwa polityczne zamachu majowego
- Charakteryzuje sytuację Polski w przededniu II wojny światowej

Ocenia dobra

Uczeń: powyższe i

- Omawia cechy charakterystyczne, przejawy i skutki gospodarcze oraz społeczne rewolucji przemysłowej
- Omawia narodziny ruchu robotniczego
- Opisuje okoliczności upadku porządku ustanowionego na kongresie wiedeńskim
- Wskazuje na mapie zmiany terytorialne ziem polskich po kongresie wiedeńskim oraz miejsca ważniejszych bitew powstania listopadowego
- Omawia główne nurty polityczne Wielkiej Emigracji
- Wyjaśnia, jaką rolę odgrywała działalność polityczna i kulturalna w Wielkiej Emigracji dla Polaków pod zaborami
- Wskazuje przyczyny i skutki wystąpień w latach 1846 – 1848
- Charakteryzuje przyczyny, omawia i ocenia następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.
- Opisuje główne nurty w kulturze i sztuce II połowy XIX w.
- Przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstania styczniowego
- Ocenia bilans polskich powstań narodowych
- Omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji 1905 – 1907 w Królestwie Polskim
- Przedstawia program i wybitnych przedstawicieli polskiego pozytywizmu oraz Młodej Polski
- Omawia konflikty między mocarstwami na przełomie XIX i XX w.
- Charakteryzuje przebieg działań wojennych na różnych frontach w czasie I wojny światowej
- Przedstawia specyfikację prowadzenia działań wojennych w czasie I wojny światowej
- Opisuje i ocenia polski czyn zbrojny czasie I wojny światowej

- Przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji w Rosji
- Omawia następstwa polityczne i międzynarodowe rewolucji bolszewickiej i wojny domowej
- Przedstawia i ocenia rolę wybitnych Polaków w walce i odzyskaniu niepodległości po I wojnie światowej
- Opisuje proces odbudowy powojennej Europy
- Opisuje ekspansję państw faszystowskich i jej konsekwencje polityczne
- Ocenia postawę państw zachodnich wobec polityki Hitlera
- Charakteryzuje proces tworzenia struktur władzy w niepodległej Polsce
- Charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej i ocenia politykę państwa wobec mniejszości

Ocena bardzo dobra

Uczeń: powyższe i

- Omawia postanowienia polityczne i terytorialne kongresu wiedeńskiego
- Przedstawia i ocenia skutki nowego porządku europejskiego
- Wskazuje na mapie zmiany spowodowane decyzjami kongresu wiedeńskiego
- Przedstawia genezę i założenia programowe nowych idei politycznych: liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu
- Charakteryzuje powstania i rewolucje zmierzające do obalenia ładu wiedeńskiego oraz ocenia ich skutki
- Opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego oraz osiągnięcia w kulturze i edukacji
- Przedstawia przyczyny, przebieg i skutki polskich powstań narodowych w I poł. XIX w.
- Wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim i austriackim
- Charakteryzuje dorobek literacki, muzyczny i malarski romantyzmu polskiego
- Charakteryzuje polityczno – społeczne i gospodarcze położenie wojny secesyjnej
- Charakteryzuje rozwój Stanów Zjednoczonych w XIX w.
- Omawia genezę, przebieg i skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec

- Wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie spowodowane zjednoczeniem Włoch i Niemiec oraz imperia kolonialne Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec
- Przedstawia narodziny, założenia programowe i wybitnych przedstawicieli idei politycznych, które rozwinęły się w II poł. XIX w.
- Opisuje i ocenia proces demokratyzacji państw europejskich w XIX w.
- Przedstawia narodziny i działalność polskich organizacji politycznych reprezentujących ruch robotniczy, narodowy i ludowy
- Identyfikuje działaczy i przywódców partii politycznych oraz organizacji niepodległościowych
- Charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków w XIX w.
- Omawia o ocenia wysiłek dyplomatyczny Polaków na rzecz wskrzeszenia państwowości polskiej
- Przedstawia mechanizmy, przejawy i sposób wychodzenia z wielkiego kryzysu ekonomicznego
- Opisuje narodziny totalitaryzmu w Europie: wielkiego faszyzmu, niemieckiego narodowego socjalizmu, systemu radzieckiego
- Charakteryzuje założenia ideologiczne europejskich totalitaryzmów i przedstawia przykłady ich realizacji
- Opisuje proces przejmowania władzy przez lokalne ośrodki polityczne
- Omawia przebieg i skutki walk Polaków o kształt terytorialny państwa polskiego
- Charakteryzuje rządy parlamentarne w latach 1919 – 1926 i wyjaśnia mechanizmy narastania kryzysu politycznego
- Przedstawia i ocenia rządy obozu sanacji

KLASA VIII

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Podaje przykłady bohaterstwa żołnierzy i ludności cywilnej w walce z najeźdźcami
- Charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec w Europie, w tym eksterminację Żydów
- Przedstawia podział ziem polskich przez okupantów
- Wskazuje przykłady niemieckich i radzieckich zbrodni na narodzie polskim

- Przedstawia przykłady różnych form eksterminacji Polaków
- Opisuje i ocenia postawy ludności polskiej wobec okupantów niemieckich i radzieckich
- Omawia okoliczności powstania ONZ
- Opisuje i ocenia politykę nowych władz wobec podziemia niepodległościowego i żołnierzy wyklętych
- Przedstawia realia życia społecznego i kulturalnego lat 70
- Charakteryzuje i ocenia walkę demokratycznego świata z terroryzmem
- Przedstawia współczesną kulturę i rozwój środków komunikacji i przekazu

Ocena dostateczna

Uczeń: powyższe i

- Wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop – Mołotow
- Przedstawia i ocenia postawy narodów Europy wobec niemieckich okupantów
- Omawia postanowienia konferencji Wielkiej Trójki
- Przedstawia i porównuje politykę okupacyjną III Rzeszy i ZSRR
- Charakteryzuje działalność konspiracyjną Polaków
- Przedstawia organizację, cele i działalność struktur militarnych polskiego podziemia
- Charakteryzuje Holokaust na ziemiach polskich
- Przedstawia i ocenia postawy Polaków oraz polskiego podziemia wobec eksterminacji Żydów
- Charakteryzuje społeczne i gospodarcze skutki II wojny światowej
- Przedstawia postanowienia konferencji w Poczdamie
- Wyjaśnia, jaką rolę po II wojnie światowej zaczęły odgrywać USA i ZSRR
- Opisuje powojenne losy Niemiec oraz powstanie RFN i NRD
- Charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata
- Przedstawia okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów i sposoby umacniania ich wpływów
- Charakteryzuje i ocenia postawy Polaków wobec nowej władzy
- Przedstawia sytuację gospodarczą i społeczną w Polsce po II wojnie światowej

- Charakteryzuje sytuację polityczną w Polsce w czasach stalinizmu
- Przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wystąpień społecznych w PRL (czerwiec 1956, marzec 1968, grudzień 1970)
- Charakteryzuje i ocenia przemiany kulturowe i społecznie w II poł. XX w.
- Opisuje narodziny i działalność opozycji politycznej w Polsce
- Omawia przyczyny, przebieg, skutki wystąpień społecznych w PRL (czerwiec 1976, sierpień 1980)
- Przedstawia i ocenia postawy społeczeństwa polskiego w okresie stanu wojennego
- Omawia przyczyny zwołania Okrągłego Stołu i jego postanowienia
- Charakteryzuje ład europejski i światowy po rozpadzie państw bloku wschodniego
- Omawia przyczyny i ocenia znaczenie wstąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej
- Wymienia najważniejsze konflikty zbrojne współczesnego świata
- Przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego współczesnego świata

Ocena dobra

Uczeń: powyższe i

- Omawia przebieg kampanii wrześniowej oraz przedstawia postawy władz cywilnych i społeczeństwa polskiego wobec wojny
- Przedstawia etapy podboju Europy przez Hitlera, działania wojenne w Afryce oraz w rejonie Azji i Pacyfiku, wskazując wydarzenia przełomowe dla prowadzenia działań wojennych
- Opisuje strukturę, cele i metody działania Polskiego Państwa Podziemnego
- Wyjaśnia znaczenie powstania w getcie warszawskim
- Przedstawia genezę i przejawy zimnej wojny
- Charakteryzuje sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach bloku wschodniego
- Przedstawia przemiany w Chinach po II wojnie światowej
- Omawia konflikt w Korei jako przykład rywalizacji politycznej wielkich mocarstw
- Omawia struktury władzy komunistycznej i sposoby ich działania

- Opisuje proces odbudowy kraju ze zniszczeń wojennych i reformy gospodarcze władzy komunistycznej oraz ocenia ich skutki
- Omawia i ocenia system terroru i propagandy stalinowskiej w Polsce
- Opisuje proces odchodzenia od stalinizmu i rządu W. Gomułki
- Omawia i ocenia relacje władzy z Kościołem katolickim
- Przedstawia rywalizację wielkich mocarstw w dobie zimnej wojny, w tym konflikt w Wietnamie
- Opisuje przyczyny i proces integracji gospodarczej i politycznej Europy Zachodniej
- Omawia struktury unijne i ich znaczenia
- Omawia przejawy kryzysu i upadek ZSRR oraz przedstawia i ocenia jego następstwa
- Charakteryzuje politykę wewnętrzną i zewnętrzną ekipy E. Gierka
- Omawia i ocenia relacje władzy z Kościołem katolickim
- Przedstawia i ocenia rolę Kościoła katolickiego w komunistycznej Polsce
- Charakteryzuje proces budowania III Rzeczypospolitej, ze szczególnym uwzględnieniem przemian społecznych, gospodarczych i politycznych
- Przedstawia zmiany, jakie zachodziły w Polsce w latach 90 XX w.

Ocena bardzo dobra

Uczeń: powyższe i

- Omawia przebieg działań wojennych zmierzających do ostatecznego pokonania państw osi i wyjaśnia przyczyny ich klęski
- Opisuje proces budowania Wielkiej Koalicji i ocenia jej znaczenie dla pokonania państw osi
- Omawia proces tworzenia się władz polskich na uchodźctwie i w kraju pod okupacją oraz przedstawia struktury organizacyjne i ich działalność
- Omawia przyczyny, skutki i przebieg powstania warszawskiego oraz podejmuje próbę jego oceny
- Charakteryzuje militarny wkład Polaków w prowadzenie działań wojennych i pokonanie państw osi na frontach II wojny światowej
- Opisuje przyczyny i przebieg procesu dekolonizacji oraz ocenia jego skutki
- Przedstawia i ocenia rolę Kościoła katolickiego w komunistycznej Polsce

- Omawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego oraz wkroczenia wojsk radzieckich do Afganistanu
- Charakteryzuje sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie, a szczególnie konflikt izraelsko – palestyński oraz konflikty w rejonie Zatoki Perskiej
- Opisuje sytuację polityczną w państwach bloku wschodniego w II poł. XX w. oraz przyczyny, przebieg i skutki Jesieni Ludów
- Wyjaśnia wpływ wzrostu kontrastów społecznych i zderzenia cywilizacji na rodzące się konflikty